

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНАЪАТИ

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНАЪАТИ

1956 йил 4 январдан ҳафтасида эълан бошлаган

1995 йил

ҲАФТАЛИК ГАЗЕТА

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

СОТУВДА НАРХИ ЭРКИН

9 август, № 32 (3369)

ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЯНГИ КИТОБИ

7 август куни Москвада Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги элчихонасида Президентимиз Ислам Каримовнинг «Палая» халқаро нашриётида chop этилган «Барқарорлик ва ислохотлар» («Стабильность и реформы») китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

«XX аср халқ доҳилари» туркумида нашр қилиш мўлжалланган жаҳоннинг саксондан ортиқ энг машҳур давлат арбоблари асарларининг бири айнан Ислам Каримовга, унинг машҳур нутқ ва маърузаларига бағишланди. Бу юртбошимизнинг мустақил мамлакатимизни ривожлантириш йўлида олиб бораётган, ташқи ва ички сийосатини янги, узоқ хос йўлнинг яна бир бор эътироф этилишидир.

Китобнинг тақдимот маросимида Россия Федерацияси ҳукумати ва парламентининг аъзолари, вазирлар, депутатлар, энг йирик илм даргоҳлари раҳбарлари, танқид олим ва адиблар, хорижий мамлакатларнинг Москвадаги элчихоналари дипломатлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этишди.

Китоб тақдимотида бағишланган йилгилишни Ўзбекистон

Республикасининг Россия Федерациясидаги факултетида мухтор элчиси Ш. Шокайлов кириш сўзи билан ошди.

«Палая» халқаро нашриётининг директори Н. Мишин, Россия Фанлар академияси фалсафа тадқиқотлари маркази директори, профессор А. Кара-Мурза, ташқи иқтисодий тадқиқотлар институти директори, академик С. Ситарян, Россия Федерацияси ҳукумати қонунчилик ва ҳуқуқ институтининг бўлим мудирини М. Булошников мустақиллик йўлидан далил бораётган Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримовнинг «Барқарорлик ва ислохотлар» китобидан олпа сурилан ибратли гоялар ва амалда эришилган катта ютуқлар Мустақил Давлатлар Ҳаммуштарлиги мамлакатлари учун намуна бўлишни тавсия қилди. Маросимда сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири А. Комилов китобнинг республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги арафасида chop этилганига эътибор қаратиш ва унда Ўзбекистондаги ислохотлар жараёни чуқур таҳлил этилганини алоҳида қайд этиди.

Китоб тақдимотида бағишланган маросимда Ўзбекистон Республикаси Президентининг маъбул қотиб М. Муҳаммад Дўст, Ўзбекистон Республикаси Маъбул давлат қўмитаси раиси Р. Шогўломов ва бошқа расмий кишилар иштирок этиди.

(УзА).

Армондан ҳақиқатга айланган Ватан мустақиллиги — ҳаммамизнинг бахт-саодатимиздир. Бинобарин, энди юрт ўзимизники, унинг бугуни ва эртаси қўлимиздадир. Биздан бирлик, гайрат ва фидойилик зарур — келажаги буюк Ўзбекистоннинг шарафи ва шони асл фарзандларидан шунини сўрайди.

Тўйга тўйна билан... Мустақилликнинг 5 йиллиги арафасида сафимиз яна уч доҳирга кўнайди.

СЎЗГА МУНОСАБАТ

Ижодий жараён янгиликлари

ладидан санъат ва адабиётдаги ўзгаришлар ҳам худди кишининг феъл-атвори, дунёқараши, маънавиятидаги янгиланишлар тарзида юрт оҳиста усиб-етилади. Табиийки, бу жараёнда неча-неча авлодларнинг умри сарф бўлади. Масалан, Маҳмуд Қошқарийнинг «Девону луғотит

турк»и маданиятимиз тарихидан бир ўзгариш бўлса, Алишер Навоийнинг «Ҳамса»и ундаги гузал юксалишнинг ёрқин тўқ солиши. Бу икки асар оралигини да санъат турт асрлик масофа этиши. Вақт ҳозир ҳам одамларимизнинг рангу рафтори, кийиниши, қурилиши, феъл-ат

ворида бўлгани сингари адабиётимизга ҳам уз таъсирини утказаяпти. Айни чоғда Абдулға Қодирий, Чўпон, Фитрат, Абдулла Қаҳҳор, Ойбек, Ғафур Ғулум аъёнлари келажакдаги кўркам адабий манзара учун узоқ хос беизак бўлиши

Давоми учинчи бетда

ҲУРРИЯТНИ КУЙЛАЙМИЗ

корлари — М. Бафоев, Ю. Исмаилова, А. Исмоилов, Ж. Шукуров, З. Суюнова, Ш. Ерматов, А. Икромов ҳамда унлаб хушовод хонандалар, истеъдодли созандалар раққослар меҳнат қилмоқдалар.

Шуни мамнуният билан қайд этиш керакки, мамлакатимиз истиқлоли ижодкорларимизга руҳ бағишлади. Ҳа, булбул ҳам қафасдан озодликка чиқса, мусаффо ҳаво, эркин юртда яхши сайрайди. Санъаткорларимизнинг курагинга мустақиллик насили эсди, уларни янги куч билан ҳаракатка келтирди. Биргина Мустафо Бафоевнинг узи қисқа давр ичида истиқлол мавзусига бағишлад 20 дан зиёд асар яратди. Улар орасида қўшиқ ҳам бор, катта ҳажмдаги ораторияю симфония ҳам бор.

Барча жамоалар «Ўзбекистон — Ватаним маним» куриқ-танлов доирасида уларнинг улмас қўшиқларини истиқлолимиз 5 йиллигига армуғон этдилар. Бу қўшиқлар нафақат мазмунуни кўчган на заридан, балки мусиқа ва овоз жиҳатидан ҳам дилрабо бўлиб, кўгаринки руҳда ижро этилган. «Сунмасин хурлик қуеши», «Ватан ягонадир», «Биз-Туркiston болалари», «Бахт яллиси», «Мен нечун севаман Ўзбекистоним?», «Хур Ўзбекистон», «Мехринг билан яшаймиз, Ватан», «Ўзбекистон муштарак» каби қўшиқлар аллақачон элимиз дилидан жой олди.

Истиқлол тўйи арафасида жамоаларимиз жойларга бо-

риб халқимизга ажайиб концерт дастурларини манзур қилмоқдалар. Республика «Маҳалла» жамғармаси, хотин-қизлар қўмитаси, ҳокимликлар билан биргаликда маҳалаларда ансамбллар чиқишларини ташкил қилганмиз. «Булбулча» эса шу кунларда болалар оромгоҳлари, саройларида уз санъатини намойиш этипти. Бундай концертларда, албатта, истиқлол, дустлик, тинчлик мадҳ этилади. Дарҳақиқат, озодликка нима етсин, ундан афзалроқ неъмат борми! Яқинда бир гуруҳ санъаткорларимиз Францияга бориб келдилар. Улар ҳам концерт дастурларида Ўзбекистонини, унинг истиқлол оидимларини чет эл томошабинлари орасида тарғиб қилдилар.

Октябрь ойида Самарқандда бобкалонимиз соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишлад катта тантаналар бўлади. «Регистон» майдонида утказилган тан томоша (шоуда бизнинг жамоаларимиз ҳам узоқ хос композиция билан қатнашадилар. Бу асарларимизни сахналаштиришда танқид режиссёр Баҳодир Йўлдошев яқиндан ердан берипти.

Истиқлол байрами ва юртимизнинг барча шодона кунлари бадий жамоаларимиз ижодига кенг йул очиб, узоққа илҳом билан ишлаган ундамоқда. Чунки том маънодаги халқ байрамлари биринчи навбатда ижодкорларини яратишга чорлаб келган.

Шоқаҳқор САЛИМОВ
ёзиб олди

ТЕКШИРИШ КЕРАК, АММО...

Бундан бир неча ой аввал яқин танишим кейинги пайларда турли ташкилот ва қорхоналарда ортқича текширишлар авж олиб кетганидан нолиб шундай деган эди: «Ҳайронман, ҳозир қайта борсанг, айни иш қизгин паллада: сабр қилинг, бизда текшириш кетяпти, деган гапни эшитсан. Баъзан ҳатто поликлинника, амбулатория сингари шифо масканларини ҳам қўша-қўндузи комиссия босади. Ахир, соғлигини йўқотиб, азоб чекаётган бемор қўтиб туролмайди-ку. Наҳотки, уша текширувчилар бунни тушунмадилар. Одамларнинг ортқича вақтини уғирлаб, асабларига тегишдан уялмасалар...»

Рост-да, ушанда дугонаминг бу гапларига унчалик аҳамият бермагандим. Қолаверса, комиссия ҳам бекорга тузилмайди, у ҳужжатларни текширади, одамларга нима ҳам эини тегарди, деб уйлагандим. Яқинда паспорт алмаштириш баҳонасида узим яшайдиган туманинг паспорт бўлимига бордим-у, дугонаминг арз-додлари беҳиз эмаслигини тушуниб етдим. Аввало, бу ер шунақа жойки,

набат куплигидан ишингиз бир боришда битақомайди. Бир амаллаб паспортингиз кулингизга тегалган кунга етсангиз, ишдан рўхсат сўраб, у ерга боришингиз керак. Чунки бу бўлимлар ҳам қўндузи ишлайди.

Мен ҳам шундай йул тутдим. Бироқ биринчи учрашган одамим «бироз сабр қилиб туринг, ҳозир паспортингиз тайёр бўлади», — деди. Наҳора, ярим соат кўтдим. Лекин ҳеч қим мени қақирмади. Ахирки, узим эшикни очиб ичкарига муралашга, паспортим қачон тайёр бўлишини сурашга мажбур бўлдим. Бироқ хонадаги қиз менга эътибор ҳам бермади. Бамайлихотир уғирган қўйи «Шошмасангиз-чи, опа, ҳозир бизда «проверка» кетяпти. Журналимиз текширувчиларда. Улардан бушасин, кейин сизнинг паспортингизни руйқатдан утказиб берамиз», — деди.

Мен ҳам буш келмадим. Бир ети ишга кечикаётганим, қолаверса, анча кундан буён сарсон бўлиб чарчаганим ту файли, айтганимни айтдим. Қарангки, шундан сўнг бир зумда ишимни тўғрилаб

беришди. Аммо мени барибир бир нарса ҳайратга солади. Узи-ку, паспорт бўлимида ҳаммиша одам тирбанд. Бу ҳам камлик, қилгандек, текширувчилар айни қабул кунлари келиб уғириб олишса, одамларнинг вақтини уғирлашса, буни қандай баҳолаш керак? Текшириш деганлар аслида халқнинг манфаатини қўзлаб қилинмайди? Борди-ю, шундай бўлса, нега энди текширувчилар халқнинг вақтини уғирлашлари, унинг асабини бузишлари керак?

Йўқ, мен бу билан қорхона, ташкилотларда ҳеч қандай текшириш утказилмасин, демоқчимасман. Назорат ҳар қандай соҳада ҳам бўлиши шарт. Фақат битта нарсани унутмаслик керак. Текширишларни шундай ташкил этиш керакки, у одамларнинг вақтини, уғирламайдиган, сарсонгарчиликларга йул очмайди бўлисин. Текширишлар купчилигининг манфаатларига мувофиқ утказилса, айни муддао бўлади. Чунки эл манфаати ҳамма нарсадан улдурди.

Г. УМАРОВА
Шайхонтоҳур тумани

ВАТАН ТИМСОЛИ

«Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар танловининг утказилиши ҳар томонлама эзгу иш бўлди. Чунки санъаткорларимиз ҳеч қачон бутунгидек кутаринки руҳда, илҳом билан ижод қилмаган эдилар. Қаранг, қандай ажайиб қўшиқлар дунёга келиб, халқимиз юрагидан жой олмоқда.

Ана шу куриқ-танлов жараёнини кузата туриб бир фикр пайло бўлди. Танловда иштирок этаётган барча қўшиқларда ватан сўзи бевосита иштирок қилмоқда. Лекин Ватан тимсолини шу сўзни айтмай ҳам кишилар кўз унгида намоен этиш мумкин, деб уйлайман. Чунки Ватан, аввало, бу биз, биз яшаб турган макон. Демак, бизнинг чехрамиздаги қулу, лабимиздаги табассум Ватанимиз тинчлиги, осмони мусаффолиги, кишилари бахтиерлигининг белгисидир. Шу маънода ҳазил-мутойиба, ҳажвия, қулгига йўғрилган қўшиқлар ҳам Ватан ҳақида, уни мадҳ этиш йўлида битилган бўлади. Халқимиз азалдан ҳазилчи, қулгисевар. Қўнук термалар, лапарлар, ялларгага уч. Очиги, байрамларимиз ва тўйларимизни ҳам бундай қўнук куй-қўшиқларсиз тасаввур қилиш қийин.

Мен ана шу катта куриқ-танлов баҳона халқ термалари, ялларори, лапарларига ҳам жиҳдий эътибор беришди, уларнинг ривож йўлида хайри ишлар бошланганини истардим. Агар юрти-

Туған ҚУЗИБОВ,
Ўзбекистон радиоси
«Табассум» ижодий гуруҳи раҳбари

«БУ ИШҚ СИРРИН КИТОБ ЭТДИНГ» ЁХУД САҲҲОФЛИК НИМА?

Бозорларда бусутун китобларга писта ураб сопилаётганини кўриб, неча бор юрагим ачишти. Бизда адабиёт дарсчиларини, бадий асарларни пистафурӯшчиларини ялғиниб-елвориб сотиб олганман. Бир шoir дустимнинг не машаққатлар билан чикарган шеър китобини пистага қўриб этилаётганини кўришимда узимни туготмадим. Китоб баракларини бепарво йўриб, унга ҳафсада билан писта ураётган согувчида қаҳримни сочдим. Бундай тисовиф муомалани пистафурӯшнинг ҳам ақли шошиди. У зинни подирлаган ҳисоблаб, ёқмага еттипти. Жанжал атрофдаги кишининг диққатини тортиди. Тумонг одам эътипти. Одамлар пистафурӯшнинг га етиши олиб менга ушқира кеттишди.

Тинчгина тирисчилик қилаётган одамга еттишмасин.
Мана шу воқеа таъсирида китоб ҳақида мақола ёзмаман деб юрган қўнуримнинг биринчи мени бош муҳаррир чакориб қолди. Унинг енгилда бошга дўпни кийгани, оқ яқиннинг устидан белбоғ боғлаб олган бир киши. Қўришганидан, анча тақводор. Қўнурани эса чакуюк.
— Бу киши китобларни тузатиш билан шуғулланар экан. Иккалтаниз бир сўхбатлашсангиз. Кейин мақола тайёрлайсангиз...
Алоҳида хонага чиқдик.
— Кечирасиз, исми-шарифингиз?
— Қодиров Мирпатхуло.
— Қодиров Мирпатхуло?
— Ф билан эмас, п билан, Патхуло.
Бир сўхбатда мақола тизмайди. У киши билан яна биринчи сўхбатлашгани мақсудли қаерда яшашини сурадим.
— Форобий кўчаси, Дуторчи тор кўча, 22.

— Китоб, уни тайёрлаш, қадимий китобга санъати, китоб сандиси муаммолари турғисида куп фикрларим бор. Мен журналист эмасман. Мени бегона қилаётган фикрларини қўнғишчилик қоғозга туширолмайдим. Шунинг учун сизларга мурожаат этидим. Уэр, битага бир қотилиб қиласиз энди.
— Майли...
Давоми тўртинчи бетда

Тошкентлик муҳоқачи Мирпатхуло Қодиров иш устида

«АЯГАН КЎЗДАГИ ЧЎП»

Ҳафтаюмининг шу йилги 19 июл сониде чоп этилган «Аяган кўздаги чўп» мақоласини ўқиб, бегуноҳ ҳалок бўлган, ул тулидан бир гули ҳам очилмаган Ҳасаннинг ва бир умрга ногирон бўлиб қолган Дилорамнинг тақдирига ачиндим. Айни чоғда, қотилликка қул урган ҳамда олий жазога ҳукм қилинган Обиджоннинг қисматига ҳам бефарқ қаролмадим. Қил-мишига яраша жазо олган Обиджоннинг отаси санъаткор, эзгуликни тар-

ғиб этувчи инсон. Фожиядан кейин изза торгани, жабр-ийда қариндошлари хонадондан қадамини узмагани бу кишининг инсоний фазилатларга эгаллигини курсатиб турирди.
Мақолада Обиджонни қотилликка ундатган тузун тилга олинган. У ҳам булса қамқоқхонада жазо муддатини утаётган маҳбус «совга» қилган пичоқ ва унга жойланган дастурдир. Нозик томони шундаки, бу дастур кузга қуринмайди. Ботиний тўйгу. Уша маҳбус қотиллик, босқинчилик ёки талончилик қилган бўлиши мумкин. Бу тўйгу унинг руҳиятини қамраб олган. Пичоқни ясагуча ана шу тўйгу пичоққа утган. Ёвузнинг няяти эса доим ёвузликдир.
Суроқда Обиджон одам

улдиришни уйламаганини айтади. Унда нега «совга» пичоқни узи билан бирга олиб борди? Пичоққа жойланган дастур яроқин олиб боришга, вазият турғи келганда уни ишлатишга даъват этган. Афсус, булар кузга қуринмайди-да...
Биз умуман рухий илмлардан ҳазар қилса. Бундай хислатларга эга баркамол инсон эса жиноят қўчасига қирмайди.
КЎҚЎРҒОННИЙ
Қарши

Боши биринчи бетда

Бисмиллоҳидир раҳмонидир Раҳим! Аллоҳга ҳамд, Мухаммад Расулуллоҳ ва у кишининг олу асқобларига салоту саломлар бўсин!

Шунинг учун тарихда китоб тайёрлаш, сотиш ва уни асраш соҳасида ватандошларимиздан пешқадам халқни топширдиш. Мисол учун, Ҳазрат Усмоннинг муборак қонлари тузилган Куръоннинг ватанида мият йилдан ортқ вақт асралиши фикрига эришилди.

Китоб тайёрлаш бундан бошқача маънога эга бўлади. Бу китобларнинг оқибати кўпгина мушарраф бўлишига олиб келиши мумкин. Бу китобларнинг оқибати кўпгина мушарраф бўлишига олиб келиши мумкин.

Китоб тайёрлашда унинг сифатида алоҳида эътибор берилган. Китоб асарларга, юзлаб йилларга мувофиқ бўлиши керак. Китоб асарларга, юзлаб йилларга мувофиқ бўлиши керак.

Китоб тайёрлашда унинг сифатида алоҳида эътибор берилган. Китоб асарларга, юзлаб йилларга мувофиқ бўлиши керак. Китоб асарларга, юзлаб йилларга мувофиқ бўлиши керак.

Китоб тайёрлашда унинг сифатида алоҳида эътибор берилган. Китоб асарларга, юзлаб йилларга мувофиқ бўлиши керак. Китоб асарларга, юзлаб йилларга мувофиқ бўлиши керак.

Буортмалар қабул қилиш, тайёр китобларни мижозларга етказиш, хариддорларга сотиш билан асосан саҳифачилар шуғулланишган. Шунинг учун кўпчиликка саҳифачилар маълум. Қоғозни эса қозғирлар қозонда ишлаб чиқаришган.

Мўқовога ишлатилган картон қоғозлар эса қуйидагича тайёрланган: эски жанда, латта-пухта, қоғоз парчалари аввал ҳумларга солиниб олинган.

Саҳифачилар дуқонда ишлатилган усталарнинг ҳар бири китоб тайёрлашда иккинчи даражада бўлишган. Улар китобни иқом қилишган. Шунинг учун ватанимизда айнан уша ватандошларимиз тайёрлашган китобларнинг иқом даражаси кўпгина юқори бўлиши мумкин.

Мен шаҳарматнашар кезиб саҳифачиларни қилдим. Китоб тайёрлаш сирлари, саҳифачиларнинг қисмати билан қизиқдим. Аммо бу касб билан шуғулланганимдан йўқ даражада. Саҳифачиларнинг билганлар эса на ишларини, на эъланини хоҳлашди.

Мен иккинчи марта бошқа у кишининг сўзларига мушарраф бўлишга маълум бўлди. Мен тошкентлик уста Убайдуллоҳ билан сўзлашдим. Бу иш менга ота касб эмас. Давам Абдуллоҳ қори қўқонлик эдилар. Китобларнинг ноҳор аҳволини кўриб, устим, бу китобларни ҳуло йўқлиги тузилиб туриб, дедилар.

Мен иккинчи марта бошқа у кишининг сўзларига мушарраф бўлишга маълум бўлди. Мен тошкентлик уста Убайдуллоҳ билан сўзлашдим. Бу иш менга ота касб эмас. Давам Абдуллоҳ қори қўқонлик эдилар.

Мен иккинчи марта бошқа у кишининг сўзларига мушарраф бўлишга маълум бўлди. Мен тошкентлик уста Убайдуллоҳ билан сўзлашдим. Бу иш менга ота касб эмас. Давам Абдуллоҳ қори қўқонлик эдилар.

Мен иккинчи марта бошқа у кишининг сўзларига мушарраф бўлишга маълум бўлди. Мен тошкентлик уста Убайдуллоҳ билан сўзлашдим. Бу иш менга ота касб эмас. Давам Абдуллоҳ қори қўқонлик эдилар.

— Бунга ким тузати? — Бухоролик бир одам... Устани келтирилар. — Саъйатини қойиб қолдим, эй, уста, тила тилагинини, — дейди подшо.

Ушанда подшо устага бир муҳр беради. Уша муҳр устага бир умр бозордан нимаки бўлса, ҳаммасини бепул харид қилиш имтиёзини беради. Уша уста — Қамолхон ақанинг бобоси 1932 йилда Ўзбекистонга кайтган.

Мирпатхуло ака: «Яқинда яна Наманганга бориб келдим», дея у ердаги усталарга тузатириб келтирган китобларини кўрсатди. Илгари юмшоқ муқовала нашр этилган дарсликлар янгидан муқоваланган, дид билан тузилган.

— Елим урнида сирач ишлатилган, сирачнинг ҳиди йўқ. Бунинг устига сирач қоғознинг табиий сифатини сақлайди, китоб вақтарини сарғайтириб юбормайди. Сирач тоғларда эриган усимлик Унинг тоғларини қайта олиниб, қургитилди. Сунг, келида туялади, элканан узқизилди.

— Бунинг инсон саломатлигига эътибор йўқ. Болларимдан бири тоқча турган сираччи еқ кўйди. Мен парво қилмадим. Ахир шифобахш дориловлар усимлик илтизадоран олиналдику. Сирач ҳам усимлик илтизадоран олиналдику.

— Мен иккинчи марта бошқа у кишининг сўзларига мушарраф бўлишга маълум бўлди. Мен тошкентлик уста Убайдуллоҳ билан сўзлашдим. Бу иш менга ота касб эмас. Давам Абдуллоҳ қори қўқонлик эдилар.

— Мен иккинчи марта бошқа у кишининг сўзларига мушарраф бўлишга маълум бўлди. Мен тошкентлик уста Убайдуллоҳ билан сўзлашдим. Бу иш менга ота касб эмас. Давам Абдуллоҳ қори қўқонлик эдилар.

— Мен иккинчи марта бошқа у кишининг сўзларига мушарраф бўлишга маълум бўлди. Мен тошкентлик уста Убайдуллоҳ билан сўзлашдим. Бу иш менга ота касб эмас. Давам Абдуллоҳ қори қўқонлик эдилар.

уқувчи 1-синфдан 11-синфга чиққунча 140 та яқин дарсликни бепул олар экан. Урта махсус ва олий ўқув юрталари, ҳар қил ташкилотлар, касба уюшмалари ва аҳоли қўлмалари китобларни ҳисобга олганда фақат мактаб кутубхоналари ва Маданият ишлари вазирлигининг Тошкент шаҳридаги 3 та кутубхонасидаги китоблар сони давлат статистика қўмитасининг берган маълумотида қараганда 17 миллионга яқин нусхани ташкил қилар экан.

Яқинда Чилонзордаги бир кутубхонада бўлдим. 1995 йилдан аввалги газет-журналлар нашрини сурдим. Улар: «Бизда фақат бир йил, сақланган, ҳоло», деб жавоб беришди. Уларни макуллатурга топшириб юборишар экан.

Меннинг ниятим халқ мулки бўлган кутубхоналар фонди қўқончилик асраб-авайланса. Эҳҳе, республикамиз бундан қанча кутубхона бор. Ҳар бир кутубхона, илм даргоҳлари, мактаблар қошида саҳифачилар устаси оқибатда мият йилдан ортқ вақт асралиши фикрига эришилди.

Куньялик маънавий турмушимизда пойабзал тузилиш, саргарошхона, кийим-бошиқ пиқил, темирчилик усталарини нақадар зарур бўлса, китоб тузилиш усталарини маънавийликнинг ўқувчи қалбини қўқончилик асраб-авайланса.

Испардийки, китоб боозори ташкил этилса, ана ушанда китоб соғувчи ҳам, китоб қилдирувчи ҳам овора бўлмайди. Ҳамма уша боозорда боради. Китоб савдоси билан шуғулланувчилар харидорлар талабига қараб республикамизнинг турли вилоятларида нашриятларда, қоғазерса, чет давлатларда нашр этилган керакли китобларни ҳам олиб келиб сотишлари мумкин.

Бутун жаҳон миқёсида тан олинганлик муқталиқ Ўзбекистонда бу ишларни амалга ошириш учун тулқ инқилбат бор.

Мен Мирпатхуло ака ҳузуринг қайтар эканман, Зебунисонинг «Меннинг дустим ҳам, эрим ҳам, ҳақто ҳулом ҳам бўлиб», деган гаплари ермага тушди. У кишининг ақлида — халқ Андижон Наманган, Ҷўқонга елтиб-ютиришлар, шахсийликлар турли кутубхоналарга, китоб билан шуғулланганлик, махсус идораларга келтириб қилиниши, елтиб сўзлашларидан мўмтоз шоира сатрлариданги инфо-дана уйқаш мазмунини ҳис элдим.

Абдулла Орипов: Бу ишқ сиррин китоб эттири, Китобнинг ичра мен борман. Уқурман деб китоб эттири, Китобнинг ичра мен борман, — детандик, Мирпатхуло ака ҳам уша китобу китоб ичра эди, китобга булган ишқи бекисе эди.

Хурматли ўқувчи, унинг газетамиз саҳифасида эълон этилган ушбу хитобларига сиз қандай жавоб бериасиз?

Рустам МУСУРМОН

КАДАВАЛИНГ ЯНА БИР УЧИ

Хуқуқтартиб ҳимоячилари ора-сида азалий бир пах бор: «Ҳар қандай жиноятнинг очиб шуҳбатумонларини текширишдан ва қонунбузарларнинг айбини рад этиб бўлмас дегиллар асосида ишлатилган бошлангич. Ушбу ақидага риоя қилиш ҳақиданги ойдиллаштиришда ҳамма шук қил қилди.

... Шу йилнинг 13-марти эди. Ангрэн шаҳар ички ишлар бўлиминг «Охири пайларга шўҳратнинг 46-даҳасидати 7-йилнинг 49-жаданониди нотаниш ўйинг пайдо бўлиб қолди. Улар юрият-тиришларидан бер ерликка уқшамайдилар, хитти-ҳаракатлари шуҳлати қўқончиди, деган мазмунда маълумот тушди. Шунга кура, милиция қўқончилари Ким, Софизаров ва Париевдан иборат теқор тақбир уқувчилар гуруҳ тузилиди.

Паспортулари ва уларнинг суварларга қараганда, йиллардан бирининг йилларини Шўҳрат Ибодов, иккинчисиники Оқилжон Солеев, учинчисиники Эса Курбонбек Назаров экан. Улар асли қирғизистонлик ўзбекистонлик бўлиб, қўқон жум ҳуринишқин Сулуқта шаҳрида яшар эканлар.

Милиция қўқончилари олдиди энди навбатиди — «меҳмонларнинг қандай мақсадда Ўзбекистонга «шаҳрифт» бўлирилганлигини ва ҳозир бу ерда нима юмуд билан машғулликларини аниқлаш вазифаси туларди. Бу ҳақиди саволларга ҳам-хоналар бир овоздан: «Биз Ангрэнга иш қилаб келганмиз. Лекин ҳили бирор қоронга бориб бу ҳақда му-рожат қилишга улгурганимиз йўқ. Ҳозир 9-шаҳарда ишловчи танишмиш МШуҳрат Назаровга қарашли мана шу хонадонда вақтинча яшаб турибмиз», — дея жавоб қайтаришди. Бироқ уларнинг юзқўқонларида нимадандилар ҳалиқираниб инфо-дони бор эди. Бунга сезган милиция қўқончилари уй хоналарини бирров на-зоредан уқташганин лозим топши-ди. Шу мақсадда антрофологи қўқончиларини ҳовисе тувоқликка қачқириб, ичқарниди қирқирди.

Харқайди, туғри қилишган экан. Ҳақил умай йилтиришларини нима сабабдан саросимага туланишларини очқор бўлиди. Текширув чоғида ав-вал ерқоқити ҳақил галадониндан ре-ниш елим халтага жойлаштирилган 950 грамм, бироздан сунг хонадони қароватлардан бирига тушган кур-па оспидан сувқоғона уралган 48 грамм уқар ҳили, қорампирқўқон тусли, наниша уқаш усимларнинг барилари ва туғилуларни топшиди. Улар экспертларини уқташганилик, гитевачилик молдларни жўқмасида қирқирчи маркумуна эканлиги аниқ-ланди. Сир оспиди, Шўҳрат Ибо-дов китга елме халтавати гитевлар узана теғиллишларини рўйқот тан-олди. Қоптан 48 грамм маркумуна-нинг элмас эса Олдилжон бўлиб чи-қди. Бунга унинг узми ҳам, Шўҳрат билан Курбонбек ҳам тасдиқланган

ендошсақ, ҳақли бир савол тузили-ши табиий: хити, аслида воқеа қай тарзда келган? Жиноят қачондан бошлаб ниш урган? Узоқ Сулуқта-да яшовчи Шўҳрат билан Олдилжон ҳамда Курбонбекнинг айнан бир қўқонда айнан бир шаҳарга ташириб-буришлари, яна дед, кечки пайт маълум ерқоқонда олдиди уқрашиб қолдишлари қилишни уйлантир-майшми? Бу шўқачки тасодифми? еки оспидан масаласида ишлатил-ган режа мақсудли? Бу ети энди фақат уларга елме Хулога аен. Аммо бир нараса аниқ: жиноятчи-лар дўшти тор келганда, қандай бўл-масин, уз айбларини енгиллатувчи баҳоналарини уйлаб топшиша, кези келганда, қонунбузарларни қачқи-тишга ҳам уринишлар. Чўқончи, Шўҳрат Ибодов жиноят уқсида уг-ланган илк дақиқаларда, ҳибсга олиналган бир неча кун кейин Олдилжон билан юзлаштирилганда, шўқончилик, милиция ва прокурату-ра терговчилари томонидан сўроқ қилинганда хонадон топилган ма-рикуманнинг барчасини уз уйдан олиб келганлиги, оспиданги Олдил-жон берганига иқор бўлганлиги. Кейинчилик эса неғадир бу қўқон-масини узгартиди. «Мен бу гитев-чи Ангрэнга келтириб, Бекобод шаҳ-ридан автобуслар шўқоқити ҳажат-хонидан топиб олганман. Унинг бир мақсудли Олдилжон шўқончи-дан берганим иш соғланган йўқ. Қичқ халтаданги 48 грамм марку-мунани эса узим келганим учун ажратиб, Олдилжоннинг туғиши е-ди бериктиб қўқондим. Бу пайт-да ҳамқонларим шўқорди юришган-ди. Уқурман оспиди, улар мени на-рқотик молда борлигини муқлақо би-лишмасди. Милиция қўқончилари

мажбуриятини туғишти «Хабарчи-миз бор эди», деб эзиб беришди», дейди. Суд жараянида яна сузвдан қайтиб, оспиди тағиларини тақроқ-лади.

Олдилжон ҳам шўқончи йўл ту-ди. Дастлаб «Мен 1989 йилдан бун-ен қорқорлар истеъмол қилганман. Шу боис 13 март куни эрталаб Шўҳрат-да наша борлигини билуб, кечки шўқондан 50 граммчагини сураб олдидим. Бироқ фойдаланишга улгур-майдим, қўқон тузилиб қолди», деган маълум, навбатиди сурақорларга ва та-шдан кескин тонади. «Шўҳратда маркумуна борлигини то милиция қўқончилари текширув уқташқонларига қадар билганим ҳам, унинг ҳеч-нурса сураб олганим ҳам йўқ. Мен илган тағиларини елмега милиция-нерлар мажбур қилишди», деган ма-змунда қўқонга беришди.

Бу ҳолатларга Тошкент вилоят сулдунинг сулдиси Г. Ҳайруллоева риёсидида бўлиб уқтан суд давлати-да қандай аниқлик қирқилди. Гу-воҳ Курбонбек Назаров, қолдиқлар Лўқманда Ниспийла, Иқром Пар-девалар текшириш чоғида милиция қўқончилари айбдорларга нисбатан бир-ор бир эрвончилик еки таъйик у-қазилганини, ушанда Шўҳрат бил-лан Олдилжон бор тағин уз оғилла-лик келганлиги, оспиданги Олдил-жон берганига иқор бўлганлиги. Кейинчилик эса неғадир бу қўқон-масини узгартиди. «Мен бу гитев-чи Ангрэнга келтириб, Бекобод шаҳ-ридан автобуслар шўқоқити ҳажат-хонидан топиб олганман. Унинг бир мақсудли Олдилжон шўқончи-дан берганим иш соғланган йўқ. Қичқ халтаданги 48 грамм марку-мунани эса узим келганим учун ажратиб, Олдилжоннинг туғиши е-ди бериктиб қўқондим. Бу пайт-да ҳамқонларим шўқорди юришган-ди. Уқурман оспиди, улар мени на-рқотик молда борлигини муқлақо би-лишмасди. Милиция қўқончилари

БИЛДИРИШ
Шу йил 10 август куни эрталаб соат 10.00 да «Ўзбекистон» нашриятининг мажлислар залидида Ўзбекистон Республикаси оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий фонди тасвирчиларининг конференцияси бўлиб ўтди.

Мавзиви: А. Навоий кўчаси, 30-уй, 4-қават.
Боғланган телефонлари: 335291, 441976, 410652.

Марказий Осиё халқлари маданиятлари Ассамблеяси Бош Кенгаши тағилки олим ва жамоат арбоби, Тошкент Республикаси Фанлар академиясининг академиги, Марказий Осиё халқлари маданиятлари Ассамблеяси Бош Кенгашининг аъзо-си
Муҳаммадхон Сайфиддинов ОСИМОВ
(ОСИМИЙ)нинг
фожали вафоти муносабати билан маркумининг оила аъзолари ва яқин бирдорларига чўқур ҳамдардлиқ изҳор қилди.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЙ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ
НОШИР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ
ХАҲЛАМИК ГАЗЕТА
Мавзилимиз: Тошкент — 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона телефони — 33-52-91
«Шарқ» нашриёт-матбаа қошери босямоқаси. Мавзили: Тошкент шаҳри, «Буюқ Турон» кўчаси, 41-уй

Бош муҳаррир: Аҳмадхон МЕЛИБОВЕВ
Редакция келган қўқемалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди.
Муаллифлар фикри тахририят нуктаи назаридан фарқланishi мумкин.

Навбатчи муҳаррир—Рустам МУСУРМОНОВ